

Obamaren gerra bideo-jolasa balitz, orduan bai ondo

Sei urtetan barrena militar yanki honek 6.000 orduz pilotatu zituen erasoko hegazkin militarrek... urrundik. “Sekula ez nuen pentsatu hainbeste jende hilko nuenik”, aitortu dio kazetariari, armada utzitakoan kontatuz bere amesgaiztoak. Piloturik gabeko hegazkinen kirurgia ez da odolik gabea: biktimak urrutiko jendeen artean, biktimak etxeoketan.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

LONDRESEN MAIATZAREN 22AN soldadu britainiar bat kale gorrian kalitu zuten hiltzaileetako batek oihuka esaten omen zuen: “Damu dugu emakumeek hau ikusi behar izana, baina gure lurraldean hauxe da gure emazteek ikusten dutena”. Eta aurreraxeago: “Zin dagigu Allah handiaren izenean beti borrokatuko zaituztegu. Egin duguna egin dugu egunero hiltzen diren musulmanengatik”.

Mendebaldeko kazetariok asko haizatu ditugu *drone* izenez (eulitzar edo erlamando ingelesez) ezagunagoak diren pilotu bako hegazkinen alde teknikoak. Aldiz, gutxiegi aipatu zein heinetaraino zabaldu duten izua herrialde askotako jendeen artean urrundik kontrolatutako hegazkinon erasoek. Funtsean Ekialde Hurbilekoetan, Pakistandik hasita Gazaraino, ahaztu gabe Somalian gertatzen direnak.

Joan den otsailean Lindsey Graham AEBetako Senatuko kideak ozenki aldarrikatu zuen beren armadak 4.700 jendez goiti hil dituela urrundik gidatutako hegazkinon misilez. Eulitzarron erabilera zabaldu beharra honela defenditu zuen Grahamek *Easley Rotary Club*-ean: “Batzetan errugabeak jotzen dituzu, eta nazka ematen digu; baina gerran gaude eta Al-Kaidako buruzagi garrantzitsuak hil ditugu horiei

esker”. Pakistanen, Yemenen eta Somalian gertatu dira horietako eraso gehienak, ahaztu gabe Afganistanen, Iraken, Gazan eta beste leku askotan egindakoak. Erasook dira gau eta egun lurralde horietako populazioek beren buru gainean sentitzen duten etengabeko zaindaritza itogarriaren une gorenak.

Gerrak AEBetan ere sortu ditu bere lehen biktimak. Gerra guztietan bezala, soldaduen artean. Vietnamgo veteranoak zahartu direnean, Irakekoak adinean gora... hogeita hamar urte azpiko zaurituak daude *US Army*n. *Der Spiegel*eko Nicola Abék eskainitako “*Dreams in Infrared: The Woes of an American Drone Operator*” (Infragorritzako ametsak: AEBetako droneen pilotu baten atsekabeak) erreportajeak bildu ditu bost urtez milaka kilometrotara zeuden gizakiak hiltzen aritu den militar baten kontakizunak.

“Bost urte baino gehiagoz”, hasi du kontakizuna Abék, “Brandon Bryant lanean aritu da leihorik gabeko sala batean, erremolke baten tamainakoa, aire egokitua eten gabe 17 gradutan edukiz eta segurtasun neurriengatik aterik ireki gabe. Bryantek eta bere lankideek hamalau ordenagailu pantaila zeuzkaten aurrean eta lau teklatu. Bryantek botoia sakatu New Mexicon eta munduaren beste muturrean nor-

Argazki handia, AP agentziarena, *Japan Times*ek dauka eskegirik Interneten: 2013ko ekainean Afganistango Lora herrian AEBetako armadak piloturik gabeko hegazkinetik jaurtitako misil batekin lehertutako etxea. Barack Obamak sustatu duen gerra teknika berri honek protesta handiak piztu ditu mundu osoan, batik bat herrialde musulmanetan. Biktimez gain, *drone*en zaindaritzak ezarritako bizimodu itogarria salatzen dute. Australiako *Gizmodo* webguneak eskaintzen duen foto txikian ageri dira munduko edozein puntutan zainketa operazioak bezala eraso militarrek burutzen dituzten hegazkinak AEBetako lurretik kontrolatzen dituzten militar iparramerikarretako bi. Aurrean daukaten parafernaliak askoz gehiago dauka ikusteko bideojoko eta hegaldi simulatzaileekin benetako hegazkinen kabinekin baino. Horrelako gune batean aritua da lanean erreportajeak aipatzen duen Brandon Bryant.

bait hiltzen zen. (...) Horrelakoa da eskifaierik gabeko hegazkin baten burmuina. Militarrek ‘kabina’ deitzen dioten arren pilotuak ez dabil-tza airean hegan, kontrol tresnen aurrean eserita baizik”.

Etsaiaren 24 orduak

Militarrak gogoan du egun hura, bere hegazkina Afganistan gaineko zeruetan, kontrol salatik 10.000 kilometrorra. Ekranean ikus zezakeen ahuntzak gordetzeko etxola hura. Bryantek jaso zuen tiro egiteko agindua, txabolaren teilatua markatu zuen laserrez, alboan zeukan pilotuak sutu Predator hegazkinak zeraman Hellfire misila.

Hamasei segundo falta helburua lehertzeko. Hegazkinak kasernako monitoretara bidaltzen zituen infragorritz hartutako irudiak, 2-5 segundoko atzerapenarekin. Zazpi segundo falta eta dena ondo. Hiru segundoren faltan ume hura agertu zen irudietan, Baghlan eta Mazari Sharif arteko herrixkan.

Leherketa. Haurraren arrastorik ez. Ondoez militarren sabelean. “Ume bat hil al dugu?” galdetu dio albokoari. “Bai, umea izango zen” erantzuna. “Umea zen?” idatzi dute monitoreko *chatean*. Orduan erantzun zuen ezagutzen ez zuten erreportajeak, munduko beste nonbait erasoaren jarraipena egiten zuen

agintaritza militarren batetik: “Ez, zakurra zen”. Geroxeago Bryant eta bere lankideak karromatotik atera eta pantailatik begira eraso zuten herrialdekoekin zerikusirik ez zeukan paisaiak egingo zien ongi etorria.

Nicola Abéri gauzok kontatu dizkio Bryantek amaren etxeko salan. 27 urterekin armada utzita dauka. “Azken lau hilabeteotan nire ametsak ez dira infragorrietan”, esan dio kazetariari garaipen handi bat lortu balu moduan. AEBetako armadan eman dituen sei urteetan jende asko ikusi du hiltzen, gizon, emakume eta haur. “Sekula ez nuen usteko hainbeste jende hiltzerik. Egia esan, uste nuen inor hiltzeko ez nintzela gai izango”.

Kazetari izan nahi omen zuen. Baina unibertitatean lehen kurtsua bukatzerako milaka dolarreko zorrak zeuzkan pilatuta. Soldadu sartzera zihoan adiskide bati laguntzera joanda enteratu zen armadak unibertsitatea badaukala, doakoa gainera. Sarrerako frogak ondo egiteagatik berehala sartu zuten informazio bilketako unitate batean.

Hogei urterekin lehenbiziko misioa, akordatzeko modukoa. Iraken egunsentia zen. Soldadu batzuk basera itzultzaren ari ziren, Bryant zen haien zaindaria zeruan inguruminguru zebilen *dronearen* begiekin. Orduan ikusi zuen *begi* hura. Gudari etsaiek [*enemy combatants*] errepidearen zoruan gupil bat ipini, kiskali,

horrekin asfalto arto eta barruan paratzen dute leherkaria. Begia omen dirudi zerutik ikusita.

Bryantek eta lankideak ekipoko arduradunari abisatu zioten, honek zentralera. Baina konboiko ibilgai-luak bazetozen, zaindarien ezin abisatu... bere begiekin ikusi zuen bost soldatuak akabatu zituen leherketa. Hartatik sartu zen lanean burubelarri.

Eulitzar hiltzaileok inguruko base militarretatik airearaten dituzte, ondoren haien kontrola AEBetan daudenei pasatzeko. Bryantek kontatu du nola behatzen zituzten jendeak airetik, egun osoan begira soroetan lanean ari zirenei, futboleko jokatzeko zuten haurrei...

Gaua iritsitakoan, izpi infragorri egiten da zainketa. Bero handia egiten du Afganistanen, jendeak teiatu arinaren azpian egiten du lo. “Ikusten nituen beren emazteekin amodioa egiten. Infragorritzako bi tanta dira gero bakarrik bilakatzen direnak”.

Gudari talibanak aste luzez espia-tzen zituen. “Azkeneko ezagutzen dituzu. Halako batean goitik agintzen dizuten arte tiro egitea”. Etxerakoan ohartzen zen zenbat haur utzi zuten umezurtz. “Ez zegoen sentimental jartzeko astirik”.

Gauez egiten zuten arte. Ezin soportatu lana, ez bertako usaina, ezin lo egin lau ordu, ezin neska batekin harreman bat txukun mantendu, listuarekin odola botatzeko hasi. Medikuen diagnostikoak dio Bryant veteranoak trauma osteko estresa daukela. ■

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira